

Dokumentnamn: Region Blekinges läkemedelsstrategi 2025 - 2027		Revision: 02
Dokumenttyp: 8.3.1.1.1-4 strategi	Dokumentnummer: 24-554	
Detta dokument gäller för: Region Blekinge	Programområde/Funktionsområde: Läkemedel	
Dokumentansvarig: LSG Läkemedel	Beslut av: Regionfullmäktige	
Beslut datum: 2025-03-26	Nästa revidering: 2028-01-01	

Region Blekinges läkemedelsstrategi 2025 - 2027

Innehållsförteckning

Region Blekinges läkemedelsstrategi 2025 - 2027.....	1
Inledning.....	3
Läkemedelsarbetet inom Region Blekinge.....	3
Utmaningar och möjligheter inom läkemedelsområdet.....	3
Vision, mål och fokusområden.....	4
Strategier för att uppnå målbild.....	4
Tillgänglighet till nya och gamla läkemedel.....	4
Effektiv läkemedelsförsörjning.....	4
Minska påverkan av rest- och bristsituationer av läkemedel.....	4
Försörjningsberedskap.....	4
Läkemedelsbehandling och läkemedelshantering.....	5
En kunskaps- och evidensbaserad läkemedelsanvändning.....	5
Läkemedelsoptimering genom att säkerställa och använda god kompetens.....	5
Aktuell läkemedelsbehandling.....	5
Säker läkemedelsanvändning och -hantering.....	5
Personcentrerad vård.....	5
Vårdinformationssystem.....	5
Minska olämplig och oegentlig förskrivning.....	6
Kvalitetssäkring av läkemedelsarbetet.....	6
Läkemedel och miljö.....	6
Kostnadseffektivitet och god resursanvändning.....	6
Utveckling av nya läkemedel och kliniska prövningar.....	7
Förutsättningar för kliniska studier och tillvarata forskarkompetens.....	7
Kliniska prövningar.....	7
Kompetens inom regulatoriska frågeställningar av vikt för kliniska prövningar.....	7
Hälsodata.....	7
Genomförande och uppföljning.....	7

Inledning

Läkemedel kan ge Region Blekinges befolkning bättre livskvalitet och förlängt liv. Inom läkemedelsområdet finns stora möjligheter, men också utmaningar, såsom patientsäkerhetsrisker, ökade kostnader och ökat informationsflöde. Det är därför viktigt att Region Blekinge tar ansvar för att tydliggöra prioriteringar, fokusområden och strategiska insatser inom läkemedelsområdet, med kunskapsstyrningen som grund. Den regionala läkemedelsstrategin utgår från den Nationella läkemedelsstrategin och är integrerad med Regionplanen 2024 - 2026 samt den nationella life science-strategin. Läkemedelsstrategin omfattar visioner, mål och strategier för att skapa ett optimalt läkemedelsarbete.

Läkemedelsarbetet inom Region Blekinge

Region Blekinge har ansvar för att erbjuda god och säker vård. En framgångsfaktor för att uppnå målet är ett högkvalitativt läkemedelsarbete där alla inblandade arbetar mot samma mål. Läkemedelskommittén är ett lagstadgat och rådgivande organ som tillsammans med den lokala samverkansgruppen för läkemedel verkar för tillförlitlig och rationell läkemedelsanvändning i regionen, som en del av kunskapsstyrningens organisation. En utveckling och anpassning av nuvarande struktur och organisering för läkemedelsområdet pågår.

Läkemedelsarbetet inom regionen sker på flera olika nivåer. Verksamhetsnära arbete involverar till stor del läkemedelsförsörjning inklusive beställningar, viss tillverkning och beredning, kvalitetsgranskning, ordination, behandlingsuppföljning, iordningställande och administrering samt dokumentation. På en mer övergripande nivå hanteras strategiska läkemedelsfrågor samt stöd till verksamheter och politik. Det övergripande läkemedelsstödet kan bestå av exempelvis utbildningar, remissvar, samordning av arbetsgrupper, framtagande av rutiner och riktlinjer, information om restnoteringar, digitala stöd, införande av nya läkemedel, hälsoekonomi, budgetarbete, uppföljning och analys samt miljöinsatser.

Utmaningar och möjligheter inom läkemedelsområdet

Läkemedelsområdet har idag stora utmaningar, såsom höga läkemedelskostnader, tillgänglighetsproblem, antibiotikaresistens och utveckling av nya läkemedel. Samtidigt ökar möjligheterna till individanpassade behandlingar, vilket kräver kunskap hos såväl hälso- och sjukvårdspersonal som patient samt god följsamhet till behandlingsrekommendationer. Personal som hanterar läkemedel, inklusive hyrpersonal, behöver vara välinformerade och ha en bra arbetsmiljö för att främja god läkemedelsförskrivning och användning. För att patienter snabbt ska få tillgång till nya läkemedel påskyndas ofta godkännandeprocessen, vilket kan göra det svårt att ta ställning till läkemedlets effektivitet och säkerhet. Detta innebär högre krav på beslutsprocessen, samt utvärdering, vid införande av nya, och ofta mycket dyra, läkemedel. Ökat samarbete mellan berörda aktörer kan bidra till att förbättra tillgången till nya läkemedel. Detta ställer också krav på verktyg för att kunna utföra adekvat uppföljning. Den åldrande befolkningen i Blekinge innebär ökad läkemedelsanvändning av stora patientgrupper och därmed hög sannolikhet för polyfarmaci och patientsäkerhetsrisker. Sjukvård i hemmet kommer troligtvis öka ytterligare i framtiden. Därmed behövs en välorganiserad vårdkedja, patientsäkra rutiner samt utbildad och kompetent personal som t ex kan administrera behandlingar i hemmet och följa upp eventuella biverkningar. Läkemedelsanvändningen och -tillverkning kan också innebära en miljöbelastning om det kommer ut i naturen och framför allt vattendrag. Även transporter av läkemedel kan bidra till negativ miljöpåverkan.

Införandet av nytt journalsystem innebär nya möjligheter att styra förskrivning mot rekommendationer och införande av nya förbättrade arbetssätt. Införandet kan dock påverka patientsäkerheten t ex vid överföring av läkemedelslistor från gammalt till nytt system. Förändringen kräver mycket stora personalresurser och tar tid från vården under införandefas, men också för framtida förvaltning. Framsteg inom uppföljning och utveckling med hjälp av hälsodata, individanpassad medicin, digital vård och e-hälsa innebär stora möjligheter. Med digitala verktyg kan hälso- och sjukvården bli mer effektiv och personcentrerad, med sänkta kostnader och bättre behandlingsresultat. Hälsofrämjande arbete och

satsningar på förebyggande åtgärder, t ex vaccinationer och livsstilsförändringar, kan göra att många sjukdomar undviks, vilket minskar behovet av läkemedel och ytterligare insatser av hälso- och sjukvården.

Vision, mål och fokusområden

Visionen för det regionala läkemedelsarbetet är:

”En hållbar läkemedelsanvändning av högsta kvalitet för patient, samhälle och miljö”.

Det övergripande målet i läkemedelsarbetet är att få en:

”ändamålsenlig, säker, evidensbaserad, jämlik och kostnadseffektiv läkemedelsbehandling av god kvalitet”.

För att uppnå detta krävs arbete inom flera områden:

- tillgänglighet till nya och gamla läkemedel
- läkemedelsbehandling och läkemedelshantering
- utveckling av nya läkemedel och kliniska prövningar

Strategier för att uppnå målbild

Tillgänglighet till nya och gamla läkemedel

Följande strategier syftar till att ge regionen en robust och ändamålsenlig läkemedelsförsörjningen, god kostnadskontroll och god tillgång till nödvändiga läkemedel.

Tillgänglighet till nya och gamla läkemedel

Jämlik och god tillgång av nya läkemedel säkerställs ofta genom nationell samverkan där Region Blekinge deltar i processen för ordnat införande. Prioriteringarna baseras på evidensbaserade och hälsoekonomiska underlag, samt den etiska plattformen. Tillgång till både nya och redan etablerade läkemedel är av stor vikt för att upprätthålla god vård, där antibiotika är ett område med särskilt fokus.

En effektiv upphandlingsprocess, vid behov i samverkan, behövs för att säkra snabb implementering och hög följsamhet till rekommendationer. Detta säkerställer en effektiv läkemedelsanvändning och god kostnadskontroll.

Effektiv läkemedelsförsörjning

Försörjningsprocessen ska stödja tillgång, effektiv styrning och kostnadskontroll vid inköp samt distribution av läkemedel. Regionen ansvarar för att upprätthålla hög säkerhet och effektivitet genom väletablerade rutiner, kontinuerlig uppföljning samt tillgång till anpassade digitala informationssystem och stöd. Egentillverkade läkemedelsberedningar, såsom cytostatika, ställer krav på säkerhet, kostnadseffektivitet såväl som förebyggande miljöarbete.

Minska påverkan av rest- och bristsituationer av läkemedel

Kontinuerligt arbete behövs för att snabbt informera hälso- och sjukvårdspersonal om rest- och bristsituationer av läkemedel samt tillgängliga behandlingsalternativ. Målet är att patienten inte ska påverkas och minska administrativ påverkan. Om restnoteringarna kan förekommas kan regionen minska sin påverkan på den nationella bristen.

Försörjningsberedskap

Läkemedelsförsörjningen är viktig för hälso- och sjukvårdens verksamhet, både i vardag och kris. Försörjningen är sårbar och för att stävja detta har regionen ett förstärkt beredskapslager av kritiska läkemedel utöver ökad lagerhållning och ett nationellt beredskapslager.

Läkemedelsbehandling och läkemedelshantering

För att uppnå god och jämlik läkemedelsanvändning krävs att hälso- och sjukvårdspersonal har god läkemedelskunskap samt att det finns en välorganiserad läkemedelsorganisation med spetskompetens. Strategier för att uppnå detta lyfts nedan.

En kunskaps- och evidensbaserad läkemedelsanvändning

En effektiv och kommersiellt oberoende sakkunnig organisation ger förutsättningar för majoriteten av målen inom läkemedelsstrategin, både vad gäller kunskapssammanställning, kommunikation, fortbildning och uppföljning. Region Blekinges Läkemedelskommitté verkar för en tillförlitlig och rationell läkemedelsanvändning och erbjuder även utbildning om förbättringsmöjlighet i läkemedelsanvändningen upptäcks. Läkemedelskommitténs rekommendationer grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet. Läkemedel och dess plats i terapin utvärderas kontinuerligt på Läkemedelskommitténs uppdrag. Region Blekinges Läkemedelsenhet bestående av farmaceuter, kliniska farmaceuter och läkare, arbetar kontinuerligt med omvärldsbevakning och värdering av vetenskapliga underlag för att inhämta kunskap om nya och beprövade läkemedel. Samverkan sker regionalt med berörda arbets- och samverkansgrupper, läkemedelsansvariga läkare och sjuksköterskor samt Läkemedelskommittén för att sprida och implementera kunskap. Följsamhet till rekommenderade behandlingar och arbetssätt sker genom regelbunden uppföljning och dialog.

Läkemedelsoptimering genom att säkerställa och använda god kompetens

Regelbunden kompetensutveckling om läkemedel för hälso- och sjukvårdspersonal samt patienter och närstående är avgörande för att optimera läkemedelsbehandlingar. Detta kräver personal med läkemedelsexpertis som kan förse organisationen med läkemedelskunskap, t ex i form av utbildningar, dialoger samt information och stöd. Region Blekinge arbetar aktivt med att yrkeskategorier med läkemedelskompetens nyttjas på bäst sätt och att de är på rätt plats i vårdkedjan.

Aktuell läkemedelsbehandling

Information om aktuell läkemedelsbehandling måste finnas lätt tillgänglig för att uppnå en ändamålsenlig och säker behandling i alla instanser. Region Blekinge arbetar för att en aktuell läkemedelslista finns tillgänglig i vårdinformationssystemet genom att kontinuerligt följa upp, utvärdera samt dokumentera patientens aktuella läkemedelsbehandling, med särskilt fokus på sårbara situationer, såsom vårdövergångar. Regionen verkar också för att läkemedelsdokumentation i nya vårdinformationssystemet Cosmic ska ske strukturerat och enhetligt. Detta kan t ex möjliggöra uppföljning av hög kvalitet. Region Blekinge ska ansluta till Nationella läkemedelslistan inom snar framtid.

Säker läkemedelsanvändning och -hantering

Kunskap, tydliga rutiner och samsyn om hur läkemedel ska hanteras är nödvändigt för patientsäkerheten och arbetsmiljön. Region Blekinge samordnar arbetet med att säkerställa att rutiner gällande läkemedelshantering finns samt att de följer och uppdateras utifrån gällande föreskrifter och rekommendationer. Rutinerna ska vara tillgängliga för personal som hanterar läkemedel och systematisk uppföljning sker för att säkra att läkemedelshantering följer gällande rutiner.

Personcentrerad vård

En patient som deltar aktivt i sin vård och har kunskap om varför och hur sina läkemedel ska användas bidrar till att läkemedelsbehandlingen blir ändamålsenlig och säker. Det ger också bättre förutsättningar för en god följsamhet till läkemedelsbehandlingen. Region Blekinge stöttar patienten till en ändamålsenlig läkemedelsbehandling genom ett personcentrerat förhållningssätt samt att patienten och/eller närstående får anpassad information om läkemedelsbehandling.

Vårdinformationssystem

Lättillgängliga och ändamålsenliga digitala verktyg och beslutsstöd kan minska risken för felmedicinering och förbättra behandlingsresultat. Införandet av regionens nya vårdinformationssystem Cosmic innebär

både stora utmaningar och möjligheter. För att nyttja systemets funktionaliteter, rörande läkemedel, på ett optimalt sätt krävs omfattande förarbete och fortsatt förvaltning av t ex läkemedelsmallar och produktkatalog. Arbetet förutsätter en välorganiserad läkemedelsorganisation och bred samverkan mellan olika kompetenser.

Motverka olämplig och oegentlig förskrivning

Region Blekinge motverkar kontinuerligt olämplig förskrivning såsom genom läkemedelsuppföljning och förebyggande insatser. Regionen behöver säkerställa god uppföljning och kontroll gällande läkemedel som är särskilt begärliga för att förhindra oegentlig förskrivning och motverka välfärdsbrottslighet, vilket annars kan leda till problem som missbruk, ökade kostnader och kritisk restnotering. Arbetet kräver system som möjliggör och förenklar upptäckt av oegentligheter. Samverkan på nationell nivå är också av vikt.

Kvalitetssäkring av läkemedelsarbetet

Ett systematiskt kvalitetsarbete i läkemedelsarbetet säkerställs genom tydliga mål, processer och rutiner samt fortlöpande uppföljning, analys och utveckling. Kvalitetsgranskning av läkemedelshantering ska ske årligen, i enlighet med HSLF 2017:37. Denna följer upp att läkemedelshantering sker säkert, kvalitativt och identifierar eventuella brister som behöver åtgärdas. För att stärka en god patientsäkerhetskultur ska rapportering och hantering av eventuella avvikelser eller biverkningar ske och kontinuerligt förbättringsarbete, uppföljning och utvärdering av resultat genomföras.

Läkemedel och miljö

Region Blekinge säkerställer att hänsyn tas till miljön vid framtagning av behandlingsrekommendationer, kunskapsstöd samt vid upphandling och läkemedelsförsörjning. Tydliga rutiner för att förebygga miljöbelastningen av läkemedel från egen verksamhet ska finnas. Regionen arbetar för att öka kunskapen hos allmänhet och regionanställda om läkemedels miljöpåverkan och hur läkemedel ska kasseras på korrekt sätt. En viktig del i arbetet är att minska onödig läkemedelsförskrivning genom ökad kunskap samt systematisk uppföljning och utvärdering.

Kostnadseffektivitet och god resursanvändning

Läkemedelskostnaderna utgör en stor del av hälso- och sjukvårdens totala budget. Det är därför avgörande att kostnadseffektiva läkemedel används när läkemedelsbehandling är aktuell. Region Blekinge deltar i arbetet med nationellt ordnat införande av nya dyra läkemedel, inklusive vacciner, och tar hänsyn till det nationella rådet för nya läkemedelsterapiers (NT-rådet) rekommendationer. Ordination och förskrivning av läkemedel följs kontinuerligt upp för att säkerställa god kostnadskontroll samt identifiera överanvändning av dyra eller riskfyllda läkemedel. Hälsoekonomiska data beaktas då behandlingsrekommendationer rörande läkemedel tas fram.

Utveckling av nya läkemedel och kliniska prövningar

Läkemedelsforskning är en viktig del för att nå framtidens vård och behandling där kliniska prövningar är en förutsättning för utveckling och implementering av nya läkemedelsbehandlingar. Många nya, dyra läkemedel introduceras på marknaden med förväntning om att introduktionen ska ske snabbt och jämnt. För att kunna möta dessa utmaningar krävs att behandlingarna är medicinskt välmotiverade, väl prioriterade samt att introduktion och uppföljning sker på ett ordnat sätt.

Förutsättningar för kliniska studier och tillvarata forskarkompetens

Region Blekinge främjar möjligheten att genomföra forskning om och utveckling av nya läkemedel via kliniska studier, såväl akademiska som företagsinitierade. Klinisk forskning och forskarkompetens utgör en nödvändig förutsättning för att främja utveckling av ny kunskap, nya arbetssätt och metoder till nytta för invånare och verksamhet. Den kliniska forskningen ska vara en integrerad del av verksamheten för att främja ett vetenskapligt förhållningssätt och implementering av evidensbaserad kunskap.

Kliniska prövningar

En stödande forskningsinfrastruktur och hållbara forskningsmiljöer inom regionen bidrar till att nå målsättningar för kliniska prövningar såsom förbättrade förutsättningar, ökad kvalitet och ökat antal. Kliniska prövningar och forskning medför såväl ökad kunskap och kompetens som att patienter tidigt kan få nya effektiva läkemedel och behandlingsmöjligheter. Samverkan med akademi och näringsliv är central och behöver stärkas.

Kompetens inom regulatoriska frågeställningar av vikt för kliniska prövningar

Stöd till verksamheter och personal för att öka kompetens inom regulatoriska frågeställningar såsom lagar och regelverk är av vikt för att kunna upprätthålla god forskningsetik och hög kvalitet i forskningen.

Hälsodata

Region Blekinge arbetar för en ändamålsenlig informationshantering rörande patienters läkemedelsbehandling och hälsotillstånd i syfte att underlätta uppföljning och utveckling. God tillgång till hälsodata är en förutsättning för läkemedelsuppföljning, forskning och utveckling av nya läkemedel samt för att kunna prioritera och fatta väl underbyggda beslut. Verktyg och system med hög kvalitet är av stor vikt för att möjliggöra uttag och analys. Det pågår regionalt arbete att ta fram en sammanhållen struktur och process för all uppföljning och uthämtning av hälsodata, som även innefattar läkemedelsområdet.

Genomförande och uppföljning

Genomförandet av Region Blekinges läkemedelsstrategi ska ske enligt ovan beskrivna framgångsfaktorer på ett strukturerat sätt och i samverkan med berörda aktörer. Strategin utgör ett underlag för regionens prioriterade satsningar och förbättringsområden. Hälso- och sjukvården tar årligen fram handlingsplaner där strategins olika målområdena konkretiseras i aktiviteter och indikatorer. Dessa ska speglas i verksamheternas handlingsplaner. På samma sätt ska Regelboken för Hälsoval innehålla aktiviteter och indikatorer som omfattar primärvårdsenheternas vårdverksamheter. Handlingsplanerna följs upp i delårs- och årsbokslut.